

Dzieciństwo. Mit i empatia / 9

wibrująca groza i dojrzewające łany pszenicy/ „A wy, Niemcy, nic nie wiecie...”/
pierwsza „instrukcja” metaformy/ co by się stało z ojcem, gdyby nie zginął w oflagu?/
spuścizna/ *Po całym ciele!* bezradność/ dlaczego uniwersytet/ uświadomiłem sobie,
że jestem człowiekiem ruchu/ „rączki jak u karaska”

Włodzkiej Filmówce / 23

Każdemu to, czego mu wcale nie trzeba! udawali, że tworzą/ dla kogo zrobiłem *Wyjście!*
festiwal w Oberhausen i gry z Bossakiem

Przestrzeń filmowa poza kadrem / 29

„Nikt z geniuszy filmu na to nie wpadł!”/ uruchomienie współautorstwa widza/
jak ostrosłup zastąpić kulą/ ujęcie wycięte z *Listu mordercy!* gdyby zastosować
przestrzeń poza kadrem w filmie o Hitlerze/ wolność jest ryzykiem

Na wylot / 38

ludzie opuszczeni przez Boga czy Bóg odrzucony przez ludzi?/ porównywać *Na wylot*
do utworów Dostojewskiego!/ w krakowskim Archiwum Grodzkim/ to morderstwo trzeba
było pokazać wprost/ podziwiam prawosławie/ niemiecki ekspresjonizm i amerykańskie
Direct Cinema/ współpraca z kompozytorami/ metoda Stanisławskiego w kinie?/
hipnotyzowanie / „Ludzie, weźcie mnie do siebie...”/ dwie kamery/ pytania i zarzuty/
o zmianę świadomości

Wieczne pretensje / 66

dla czego chaos/ ubój świń/ sadomasochistyczny węzeł/ galeria BWA jako ludzkie
terrarium/ polska awangarda lat siedemdziesiątych/ rządzi nami wyobraźnia, a nie
materia/ kolor symboliczny/ zostawiam widzowi znaki drogowe i wybór/ „telegram”:
żyjemy jednocześnie w świecie fikcji i rozkazów

Tańczący jastrząb / 84

Trzeciak jako medium o idealnym słuchu psychicznym/ „trylogia obywatelska”/
kłopoty z adaptacją książki Kawalca/ „z pozycji dziecka”/ scena z ławkami/ dziewczeczka
nosi krowę!/ „kura” a Kane’owska „różyczka”/ „Chociażbyś cały świat posiadał...”/ toporność

Mefistofeles z twarzą Trzeciaka/ tak to jest ze mną, sześćdziesięcioletnim Faustem/
zbrodnia faustyczna/ „Kto całe życie trudził się, tego wybawić mogę”/ miłość Małgosi/
uważam Greenwaya za grafomana/ atrakcyjność zła

Klejnot wolnego sumienia i inne widowiska historyczne / 108

reguły ładu w dziejach Polski/ konflikt zasadniczy: unia z Litwą/ „Szlachcic na zagrodzie
równy wojewodzie” i konflikt religijny/ „Odwrotnie niż naukowiec, który szuka
jednego abstraktu, szukam jednego wydarzenia konkretnego”/ słodka tortura kultury/
Zborowski kontra Zamoyski

Pierwsze kroki w telewizji / 117

Cztery wielkie wyprawy do Indii: „W tej jednej postaci dzieje umieściły sprzeczność”/
Proces Giordano Bruno: prawda a etyka/ *Tajna historia Mongołów*: genialna
instrukcja władzy/ *Scytowie*: drzewo życia imperium

Trzeci maja / 128

jak wejść do „jaskini lwa” i przetrwać/ czas był moim sprzymierzeńcem/ pół narodu/
Konstytucja Trzeciego Maja/ trochę pobłażliwości wobec mnie.../ „rzeczywistość”,
w środku której znajduje się widzieliśmy cichcem, sprytem

Kronika Polska Galla Anonima oraz kroniki innych awantur / 139

podejrzana propozycja/ „Uciekłem ci raz, drugi raz też ucieknę”/ na 22 lipca?/
Wielki powrót/ „Proszę mi nie mówić «towarzyszu»/ mały fiat dla Wojtki Króla/
wierność formie Galla Anonima/ łatanie.../ Gallowaska recepta: jak przetrwać

A potem nazwali go bandytą i inne spektakle o wielkich dowódcach / 163

model bycia wiernym/ Kuraś – człowiek niepokorny/ „Bo to był górą”/
perypetie „Ognia”/ anegdota to za mało, wielka postać to za mało/ fizjologia
mitu/ *Rapsod*: pogrzeb symboliczny

Jak się robi filmowe narracje historyczne / 173

narracja historyczna Wajdy a Królikiewicz/ przegrywamy bitwy, ale wygramy wojnę/
paradoks ograniczonej wyobraźni/ *Komuna Paryska*: o zatraceniu prawdy/
Królikiewicz scenografem, czyli piana z białek/ kreacja zespołowa/ koronacja Walezego/
Pergamin konfederacji warszawskiej/ „śledzenie” Wałęsy/ Szewczyk Dratewka,
który zwyciężył smoka/ sekret ławicy/ współpracę z Niemenem

Fort 13 / 188

sprawozdanie w Księdze Pamiątkowej Przemysła/ precyzyjna geometria
podziemi fortu/ na serio/ odnaleziony dziennik/ „W tym filmie taki natłok
szczurów”/ świat udręki wyłania się z nicości/ retrospekcje i introspekcje/

sprowadzanie do wspólnego mianownika/ „Tatusiu, ty nigdy nie umrzesz”/ strużka pisma jak strużka krwi/ nie mam potrzeby chronić swoich filmów/ najbardziej otwarte zakończenie

Tajny agent Królikiewicza / 210

Peiperowska „metoda rozkwitania”/ fatum i trzy istnienia/ figura żaglowca

Zabicie ciotki / 214

Robert Herubin: nietypowa praca z aktorem/ skąd zainteresowanie Bursą/ iluzja absolutna/ czym jest zbrodnia/ archetyp młotka/ musiałem „podrasować” Bursę/ kumplowanie się z widzem – to jest okropna sprawa/ wstęga Möbiusa/ „...wola twoja już nie może powstrzymać ruchu powtórzeń”/ pokonać piekło wyobraźni/ Luiza

Biały szum / 228

echo Prawybuchu/ fenomen estetyki wideo/ Godard: cytowanie efektów wideo/ lenistwo oka/ maszyna Hieronimusa i kamera De La Warra/ „...ja się nazywam wielokomórkowiec”/ hierarchia: teksty teoretyczne–filmy dokumentalne–filmy fabularne/ filmy jako wsporniki/ konfrontacja Wałęsy z hejnałem/ *Mężczyźni i Idę*: dokument kreacyjny/ zaprzeczenie *status quo*/ wolę być łobuzem/ krewki biskup/ miejsce do filozofowania o kinie przestało istnieć/ „Nie bójcie się nigdy posądzeń o tak zwaną nadinterpretację”

Złota Seria / 264

analiza tekstu a kontekstu/ „...Wejdę do Szkoły i zacznę robić analizy”/ od środka/ w poszukiwaniu pereł/ *Anty-Faust*/ analiza *Sobowtóra* Kurosawy/ *Kłopoty z Fellinim*/ Buñuel/ Zinnemann/ przygotowane: Bresson, Herzog, *Stalker*, *Straż przyboczna* na banicję/ „Kończymy z tą wieżą z kości słoniowej”/ Herzog/ Bresson

Przypadek Pekosińskiego / 286

reportaż Romualda Karasia/ jak zwykle zawile/ dlaczego Pekosiński gra Pekosińskiego/ historia znajomości/ „urządzanie” Pekoska/ w Karłowych Warach/ „Nie świat, ale gest litości wobec drugiego człowieka określa mnie”/ martyrologia Pekosińskiego/ współpraca z operatorami

Drzewa / 311

ostatni film pełnometrażowy/ doświadczenia z przyrodą/ wątek „ubecki”/ biblijny ogród, biblijna Ewa/ kobiety w życiu i filmie/ *Drzewa* powstały za wcześniej/ postać Pawła

Po co się robi filmy? Esej a agitka polityczna / 321

ja robię filmy z innych powodów/ Montaigne/ *Solidarność 2010*/ agitka jest fałszowaniem, tendencyjnością/ trzeba wyskoczyć z tego pociągu, z tego pokoju, z tego łóżka/ film o Kernie

Filmowe środki wyrazu a styl / 328

kiedy zaczyna się proces montażu/ pozory lenistwa/ pierwszy krok/
„...odstaw tę cholerną wiertarkę”/ pogonie w montażowni/ malarstwo w filmie/
odślanianie–zasłanianie/ wyrazisty symbol/ nie panować w pełni nad stylem/
„Dobrze, że przestałeś już tak reżyserować”/ fiszki/ reżyserowanie w teatrze a w kinie

Anhelli / 344

ofiara, która nic nie daje/ powroty do tekstu/ moc a przemoc/ „Ideał sięgnął bruku”/
wieszczowie nie robili propagandy/ Czyn

Pracuję dla przyszłości / 351

wyłącznie środkami pozatechnicznymi/ przeczucie/ „zaciemniaj”/
gdzie szukać? W kulturze/ energia

Historiozofia / 358

zaplecione jak korzenie/ szeptanina fotografii/ to nie jest historia ludzi przegranych/
w dialogu pokoleń/ Wielki Piątek Męki i Wielka Niedziela Zmartwychwstania/
jestem poza kadrem